

Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) Diwygiedig Sir Gaerfyrddin

Yr Arfarniad Cynaliadwyedd (AC) Adroddiad Cwmpasu

Atodiad A: Adolygiad o Gynlluniau, Polisiâu a Rhaglenni Perthnasol

EICH CYNGOR arleinamdani

www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline

www.carmarthenshire.gov.wales

Rhyngwladol: Cynllun, Polisi neu Raglen
Agenda 21: Adran Materion Economaidd a Chymdeithasol y Cenhedloedd Unedig https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21
Datganiad Rio ar yr Amgylchedd a Datblygu UNEP 1992 http://www.unep.org/Documents.multilingual/Default.asp?DocumentID=78&ArticleID=1163&l=en
Confensiwn Fframwaith y Cenhedloedd Unedig ar Newid yn yr Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig 1994 http://unfccc.int/2860.php
Protocol Kyoto y Cenhedloedd Unedig 1997 http://unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php
Y Confensiwn ar Rywogaethau Mudol UNEP 1979 http://www.cms.int/
Y Confensiwn ar Amrywiaeth Fiolegol UNEP 1992 http://www.biodiv.org/default.shtml
Confensiwn Ramsar ar Wlyptiroedd UNESCO 1971 http://www.ramsar.org/
Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 2009/147/EC (ar Warchod Adar Gwyllt - ‘Y Gyfarwyddeb Adar’) Cyngor y Cymunedau Ewropeaidd 30 Tachwedd 2009 http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm
<p>Y Gyfarwyddeb Adar yw deddfwriaeth natur hynaf yr UE ac un o'r rhai pwysicaf. Mae'n creu cynllun gwarchod cynhwysfawr ar gyfer yr holl rywogaethau adar gwyllt sydd i'w cael yn naturiol yn yr UE. Cafodd ei mabwysiadu fel ymateb i bryder cynyddol am y dirywiad ym mhoblogaethau adar gwyllt Ewrop o ganlyniad i lygredd, colli cynefinoedd yn ogystal â defnydd anghynaliadwy.</p> <p>Mae'r Gyfarwyddeb yn cydnabod mai colli a dirywiad cynefinoedd yw'r bygythiadau mwyaf difrifol i warchod adar gwyllt. Felly, mae'n rhoi pwyslais mawr ar amddiffyn cynefinoedd ar gyfer rywogaethau sydd mewn perygl yn ogystal â rhywogaethau mudol, yn enwedig trwy sefydlu rhwydwaith o Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig sy'n cynnwys yr holl diriogaethau mwyaf addas ar gyfer y rhywogaethau hyn.</p>
Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 2000/60/EC (y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr) Cyngor y Cymunedau Ewropeaidd 23 Hydref 2000
<p>Nod cyffredinol y Gyfarwyddeb yw sefydlu fframwaith ar gyfer gwarchod a rheoli dyfroedd wyneb, gan gynnwys afonydd, llynnoedd, dyfroedd aberol ac arfordirol a dyfroedd daear yn yr UE. Prif amcanion y Gyfarwyddeb a gynigir yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atal dirywiad pellach a gwarchod a chyfoethogi'r amgylchedd dyfrol; • cyflawni ansawdd dŵr ecolegol a chemegol da ar gyfer pob dŵr wyneb a dŵr daear oni bai bod hyn yn amhosib neu'n rhy ddrud; a • hyrwyddo arferion rheoli dŵr cynaliadwy yn seiliedig ar warchod adnoddau dŵr

<p>yn y tymor hir.</p>
<p>Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 92/43/CEE (y Gyfarwyddeb Cynefinoedd) Cyngor y Cymunedau Ewropeaidd 21 Mai 1992 http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm</p> <p>Y Gyfarwyddeb Cynefinoedd yw un o'r darnau deddfwriaeth mwyaf arwyddocaol sy'n ysgogi polisïau cadwraeth Ewrop a fabwysiadwyd yn dilyn Confensiwn Berne (1982). Ei nod yw gwarchod rhywogaethau a chynefinoedd a nodwyd sydd o bwysigrwydd cadwraeth natur ar lefel Ewropeaidd, ac arweiniodd at sefydlu rhwydwaith o Ardaloedd Cadwraeth Arbennig. Ynghyd â'r Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig a sefydlwyd o dan y Gyfarwyddeb Gwarchod Adar Gwyllt (1979), mae'r safleoedd hyn yn ffurfio rhwydwaith Ewropeaidd o safleoedd gwarchodedig a elwir yn safleoedd Natura 2000. Nod y rhwydwaith yw sicrhau goroesiad hirdymor y rhywogaethau a'r cynefinoedd mwyaf gwerthfawr ac sydd dan y bygythiad mwyaf yn Ewrop.</p>
<p>Cynnig am Raglen Weithredu Amgylchedd yr Undeb Ewropeaidd newydd hyd at 2020 Comisiwn Ewropeaidd 2012 http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm</p>
<p>Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 1999/31/EC (y Gyfarwyddeb Tirlenwi) Cyngor yr Undeb Ewropeaidd 1999 http://ec.europa.eu/environment/waste/landfill_index.htm</p> <p>Bwriad y Gyfarwyddeb Tirlenwi yw helpu i yrru gwastraff i fyny'r hierarchaeth trwy leihau gwastraff a chynyddu'r lefelau ailgylchu ac adfer. Nod cyffredinol y Gyfarwyddeb yw <i>"atal neu leihau cyn belled ag sy'n bosibl effeithiau negyddol ar yr amgylchedd, yn enwedig llygredd dŵr wyneb, dŵr daear, pridd ac aer, ac ar yr amgylchedd byd-eang, gan gynnwys yr effaith tŷ gwydr, yn ogystal ag unrhyw berygl i iechyd pobl a gyfyd o ganlyniad i dirlenwi gwastraff, yn ystod hyd oes cyfan y safle tirlenwi"</i>.</p> <p>Mae gan y Gyfarwyddeb ddarpariaethau'n ymwneud â lleoliadau safleoedd tirlenwi, a gofynion technegol a pheirianneg ar gyfer agweddau megis rheoli dŵr a rheoli trwytholchion, gwarchod pridd a dŵr a rheoli allyriadau methan. Mae'r Gyfarwyddeb yn gosod targedau llym ar leihau swm y gwastraff trefol bioddiraddiadwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erbyn 2010, lleihau'r gwastraff trefol bioddiraddiadwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi i 75% yr hyn a gynhyrchwyd yn 1995; • Erbyn 2013, lleihau'r gwastraff trefol bioddiraddiadwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi i 50% yr hyn a gynhyrchwyd yn 1995; ac • Erbyn 2020, lleihau'r gwastraff trefol bioddiraddiadwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi i 35% yr hyn a gynhyrchwyd yn 1995.
<p>Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 2008/98/EC (Y Gyfarwyddeb Fframwaith Gwastraff) Senedd Ewrop a Chyngor yr Undeb Ewropeaidd 19 Tachwedd 2008 http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/index.htm</p>
<p>Cyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 91/676/EEC (Y Gyfarwyddeb Nitradau) Cyngor yr Undeb Ewropeaidd 1991 http://ec.europa.eu/environment/water/water-nitrates/directiv.html</p>

Mae'r Gyfarwydddeb Nitradau yn ymwneud â gwarchod dyfroedd rhag llygredd a achosir gan nitradau o ffynonellau amaethyddol, gyda'r bwriad o ailgyfeirio amaethyddiaeth i fod yn fwy cynaliadwy. Nod y Gyfarwydddeb yw gwarchod dyfroedd croyw, dyfroedd aberol/arfordirol a dyfroedd morol rhag llygredd a achosir gan nitradau. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i Aelod Wladwriaethau nodi dyfroedd y mae llygredd nitradau ymledol naill ai'n effeithio'n wirioneddol arnynt neu y gallai fod yn effeithio arnynt. Mae'r rhain yn cynnwys:

- dŵr wyneb, yn enwedig y rheiny ar gyfer tynnu dŵr yfed, lle mae'r crynodiadau nitradau yn fwy na 50 mg/l nitrad;
- dyfroedd daear sy'n cynnwys neu a allai fod yn cynnwys mwy na 50 mg/l nitrad; a
- llynnoedd dŵr croyw, cyrff dŵr croyw eraill, aberoedd, dyfroedd arfordirol a dyfroedd morol sydd yn ewtroffig, neu a allai fod yn ewtroffig yn y dyfodol.

Roedd rhaid i Aelod Wladwriaethau ddynodi pob ardal sy'n draenio i ddyfroedd megis parthau perygl nitradau erbyn 19 Rhagfyr 1993 a sefydlu Rhaglenni Gweithredu i reoli amseriad a dyddiad rhoi tail a gwrteithiau cemegol yn y parthau hyn.

Cyfarwydddeb yr Undeb Ewropeaidd (2008/50/EC) (Cyfarwydddeb y Fframwaith Ansawdd Aer Newydd) Cyngor yr Undeb Ewropeaidd 11 Mehefin 2008

http://ec.europa.eu/environment/air/quality/legislation/existing_leg.htm

Y Deyrnas Unedig: Cynllun, Polisi neu Raglen

Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017

Mae'r Rheoliadau yn gweithredu Cyfarwydddeb y Cyngor 92/43/EEC ar warchod Cynefinoedd Naturiol ac anifeiliaid a phlanhigion gwyllt (Cyfarwydddeb Cynefinoedd y CE). Mae'r Rheoliadau yn darparu ar gyfer dynodi a gwarchod 'Safleoedd Ewropeaidd' (Ardaloedd Cadwraeth Arbennig)', amddiffyn 'rhywogaethau a warchodir gan ddeddfwriaeth Ewrop', a mabwysiadu rheolaethau cynllunio a rheolaethau eraill er mwyn gwarchod Safleoedd Ewropeaidd.

Amcan pellach yw cadw, cynnal ac ailsefydlu digon o amrywiaeth ac ardaloedd o gynefin ar gyfer adar gwyllt yn y Deyrnas Unedig ac osgoi unrhyw lygredd neu ddirywiad mewn cynefinoedd adar gwyllt wrth arfer yr holl swyddogaethau perthnasol.

Ceir nifer fawr o safleoedd o bwysigrwydd ecolegol / daearegol yn y sir ac yn hyn o beth, mae gan Sir Gaerfyrddin nifer o safleoedd yr ystyrir eu bod o bwysigrwydd rhyngwladol i gadwraeth natur. Caiff yr Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) a'r Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) hyn eu dynodi o dan ddeddfwriaeth Ewropeaidd.

Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA)

- Moryd Byrri (sydd hefyd yn safle Ramsar)
- Elenydd Mallaen
- Bae Caerfyrddin

Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA)

- Afon Teifi
- Afon Tywi

- Bae Caerfyrddin a'r Aberoedd
- Twyni Bae Caerfyrddin
- Cwm Doethie - Mynydd Mallaen
- Caeau'r Mynydd Mawr
- Cernydd Carmel

Ymgeisydd am Ardal Cadwraeth Arbennig.

- Ardal Cadwraeth Arbennig Ceg Môr Hafren

Ceir rhagor o wybodaeth amdanynt a pham y cawsant eu dynodi ar wefan Cyfoeth Naturiol Cymru.

<https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/environmental-topics/wildlife-and-biodiversity/find-protected-areas-of-land-and-seas/designated-sites/?lang=cy>

Diogelu'r Dyfodol - Strategaeth Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth y DU - Llywodraeth y DU 2005

<http://www.defra.gov.uk/publications/2011/03/25/securing-the-future-pb10589/>

Mae Strategaeth Datblygu Cynaliadwy'r DU yn seiliedig ar y pum egwyddor arweiniol canlynol:-

1 - Byw o fewn terfynau amgylcheddol

Parchu terfynau'r blaned o safbwynt ei hamgylchedd, ei hadnoddau a'i bioamrywiaeth - i wella ein hamgylchedd a sicrhau bod yr adnoddau naturiol sydd eu hangen ar gyfer bywyd heb eu gwanhau ac yn parhau felly ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

2 - Sicrhau cymdeithas gref, iach a chyfiawn

Diwallu anghenion amrywiol pawb mewn cymunedau presennol ac yng nghymunedau'r dyfodol, hyrwyddo llesiant personol, cydlyniant a chynhwysiant cymdeithasol, a chreu cyfle cyfartal i bawb.

3 - Cyflawni economi gynaliadwy

Adeiladu economi gref, sefydlog a chynaliadwy sy'n darparu ffyniant a chyfleoedd i bawb, a lle mae'r rheiny sy'n peri costau amgylcheddol a chymdeithasol yn gorfod talu amdanynt (y llygrwr sy'n talu), a lle caiff defnydd effeithlon o adnoddau ei annog.

4 - Hyrwyddo arferion llywodraethu da

Mynd ati i hyrwyddo systemau llywodraethu effeithiol a chyfranogol ym mhob lefel o'r gymdeithas - gan ddefnyddio creadigrwydd, egni ac amrywiaeth pobl.

5 - Defnyddio gwyddoniaeth gadarn mewn modd cyfrifol

Sicrhau bod polisi yn cael ei ddatblygu a'i weithredu ar sail tystiolaeth wyddonol gref, gan gymryd ansicrwydd gwyddonol i ystyriaeth (trwy'r egwyddor ragofalus) yn ogystal ag agweddau a gwerthoedd y cyhoedd.

Mae strategaeth 2005 yn adeiladu ar strategaeth 1999 ac yn edrych yn agosach ar yr agweddau rhyngwladol ar gyflawni datblygu cynaliadwy a'r elfennau cymdeithasol o wneud hyn. Un o themâu creiddiol y ddogfen yw cydnabod terfynau amgylcheddol. Dyma'r pedair blaenoriaeth allweddol y cytunwyd arnynt ar gyfer cyflawni datblygu cynaliadwy:-

- Cynhyrchu a defnyddio cynaliadwy;
- Newid yn yr hinsawdd;
- Gwarchod adnoddau naturiol; a
- Chymunedau cynaliadwy.

Mae Llywodraeth y DU yn bwriadu edrych ar ffyrdd o annog newid mewn ymddygiad a gwella effeithlonrwydd adnoddau a lleihau gwastraff. Mae'r strategaeth yn cydnabod bod

newid yn yr hinsawdd a chynhyrchu ynni yn heriau sylweddol wrth gyflawni datblygu cynaliadwy, ac y dylai fod gan bawb hawl i gyfiawnder amgylcheddol.

Rhaglen Newid yn yr Hinsawdd y DU DEFRA 2006

<http://jncc.defra.gov.uk/page-4000>

Mae Rhaglen Newid yn yr Hinsawdd Defra yn nodi polisiau a blaenoriaethau'r DU ar gyfer gweithredu ar newid yn yr hinsawdd yn y DU ac yn nodi'r dull o gryfhau'r rôl y gall unigolion ei chwarae wrth fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd.

Mae'r Llywodraeth wedi ymrwymo i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr gymaint â 60% yn yr hirdymor erbyn 2050 ym Mhapur Gwyn Ynni 2003.

Ochr yn ochr ag ymrwymadau rhyngwladol a domestig ar lefel uchel, mae'r strategaeth yn nodi'r gwariant er mwyn cefnogi technolegau microgynhyrchu, datblygu technolegau lleihau carbon, cefnogi ynni o ffynonellau adnewyddadwy a gwres a phŵer cyfunol, codi safonau ynni adeiladau newydd ac adeiladau wedi'u hadnewyddu a chyflwyno mesurau effeithlonrwydd ynni mewn cartrefi incwm isel.

Y Strategaeth Ansawdd Aer ar gyfer Lloegr, yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon (Cyfrolau 1 a 2) DEFRA 2007

[\(http://www.defra.gov.uk/environment/quality/air/air-quality/approach/\)](http://www.defra.gov.uk/environment/quality/air/air-quality/approach/)

Mae'r Strategaeth:

- Yn gosod nodau cyffredin a ffordd ymlaen ar gyfer gwaith a chynllunio ar faterion ansawdd aer ar gyfer llywodraeth y DU a gweinyddiaethau datganoledig;
- yn nodi'r safonau a'r amcanion ansawdd aer sydd i gael eu cyflawni;
- yn chyflwyno fframwaith polisi newydd ar gyfer mynd i'r afael â gronynnau mân; ac
- yn nodi mesurau polisi cenedlaethol newydd posibl y gallai eu modelau ddod â manteision iechyd pellach a symud yn agosach at gyflawni amcanion y Strategaeth.

Amcan pennaf y strategaeth yw sicrhau bod holl ddinasyddion y DU yn cael mynediad i'r awyr agored heb berygl arwyddocaol i'w hiechyd, lle mae hyn yn ymarferol o safbwynt economaidd a thechnegol. Yn ôl y strategaeth, rhagwelir y bydd y DU yn methu â chyflawni'r amcanion yn achos tri o'r naw llygrydd (gronynnau, osôn a nitrogen deuocsid). Yn benodol, rhagwelir y bydd asidedd a/neu effeithiau ffrwythloni nitrogen yn uwch na'r llwythau critigol mewn dros hanner cynefinoedd naturiol a lled-naturiol y DU.

Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000

Mae'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy yn darparu ar gyfer mynediad cyhoeddus ar droed i rai mathau o dir, yn diwygio'r gyfraith sy'n ymwneud â hawliau tramwy cyhoeddus, yn cynyddu'r amddiffyniad ar gyfer Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) ac yn cryfhau'r ddeddfwriaeth sy'n gorfodi materion bywyd gwyllt. Mae hefyd yn darparu ar gyfer rheoli Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol mewn modd gwell.

Mae 81 Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) yn y sir (heb gynnwys yr ardal o fewn Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog) sy'n cwmpasu 17,088 hectar, ac maent yn amrywio o ran maint, o gaeau bach i ardaloedd mawr o ochrau mynydd ac afonydd hir. Maent yn cynnwys tua 7.2% o'r sir. Mewn SoDdGA y mae'r bywyd gwyllt a'r safleoedd daearegol gorau yn y wlad. Maent yn cynnwys cynefinoedd fel coetiroedd hynafol, dolydd

sy'n llawn blodau, gwlyptiroedd yn ogystal â chwareli segur. Maent yn cynnal planhigion a rhywogaethau o anifeiliaid nad ydynt yn cael eu gweld yn aml yn y cefn gwlad ehangach. Caiff Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig eu gwarchod yn statudol o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000). Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gyfrifol am nodi, dynodi a gwarchod Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.

Mae gan Sir Gaerfyrddin chwe Gwarchodfa Natur Leol. Mae Gwarchodfeydd Natur Lleol yn cael eu dynodi gan awdurdodau lleol ac maent yn lleoedd sy'n cefnogi amrywiaeth gyfoethog o fywyd gwyllt neu nodweddion daearegol, sy'n bwysig i bobl leol am eu bod yn eu helpu i gadw mewn cysylltiad â'r amgylchedd naturiol. Caiff y Gwarchodfeydd Natur Lleol yn y sir eu rheoli drwy roi'r flaenoriaeth uchaf i warchod bywyd gwyllt. Mae'r Gwarchodfeydd hyn i'w cael yn Nhwyni Pen-bre a'r Morfa, Pwll Ashpit a Merllyn y Pwll, Twyni Doc y Gogledd, Morfa Berwig (i gyd yn ardal arfordirol Llanelli), Carreg Cennen a Glan-yr-Afon, Cydweli.

Mae'r Ddeddf hefyd yn gosod dyletswydd ar bob awdurdod priffyrdd i gynhyrchu Cynllun Gwella Hawliau Tramwy ar gyfer ei ardal.

Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd)

Mae'r Ddeddf yn cwmpasu gwarchod bywyd gwyllt (adar, a rhai anifeiliaid a phlanhigion), cefn gwlad, atal rhywogaethau ymledol penodol rhag lledu a dynodi ardaloedd a warchodir gan gynnwys Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a nodir oherwydd eu planhigion, eu hanifeiliaid, eu nodweddion daearegol neu'u nodweddion ffisiograffigol.

Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 2017

Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i rai mathau o brosiectau gael asesiad o'u heffaith amgylcheddol cyn y gellir penderfynu ar ganiatâd cynllunio.

Deddf yr Amgylchedd 1995

Mae Deddf yr Amgylchedd 1995 yn gosod dyletswydd ar y Cyngor i adolygu ac asesu ansawdd yr aer yn ei ardal o bryd i'w gilydd. Mae'r Amcanion Ansawdd Aer i'w gweld yn Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010.

Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

Mae'r Ddeddf hon yn newid y ffordd o ymdopi â'r pwysau cynyddol a ddaw yn sgil newid yn yr hinsawdd, yn benodol rheoli dŵr. Yr hyn sydd o ddiddordeb neilltuol yw'r cynnig posibl i gychwyn ar Atodlen 3 yng Nghymru a dod ymlaen â'r Offerynnau Statudol cysylltiedig ym mis Mai 2018. Mae'r Cyngor yn Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol o dan y Ddeddf.

Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990

Mewn perthynas â thir halogedig, mae gan y Sir etifeddiaeth ddiwydiannol gyfoethog ac amrywiol, yn cynnwys ystod eang o ddiwydiannau megis mwyngloddio, gweithgynhyrchu tunplat, gweithfeydd nwy, tanerddai ac ati. Gall pob un o'r prosesau hyn fod wedi halogi'r tir, y dyfroedd daear neu dderbynyddion sensitif eraill. Mae'r Cyngor wrthi'n adolygu a diweddarau Strategaeth Archwilio Tir Halogedig.

Fframwaith Bioamrywiaeth ôl-2010 y DU

(<http://jncc.defra.gov.uk/page-6189>)

<p>Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 Llywodraeth y DU 2009 http://gov.wales/topics/environmentcountryside/fisheries/marine/marine-planning/?lang=en</p> <p>Mae Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 yn darparu pwerau newydd i gynorthwyo i gyflawni'r weledigaeth a nodir yn Amcanion Morol Lefel Uchel y DU. Mae'r pwerau newydd a ddarperir gan y ddeddf hon yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cynllunio morol - System newydd ar gyfer cynllunio morol a fydd yn ymdrin â'r holl weithgareddau morol allweddol; a• Trwyddedu Morol - Yng Nghymru cafodd pwerau Trwyddedu Morol eu dirprwyo i Cyfoeth Naturiol Cymru yn 2011. Mae'r pwerau trwyddedu hyn yn disodli'r trefniannau trwyddedu a oedd yn flaenorol yn dod o dan: Deddf Bwyd a'r Amgylchedd 1985, Deddf Diogelu'r Arfordir 1949 a Rheoliadau Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (echdynnu mwynau a charthu) (Cymru) 2007.• Mecanyddion Cadwraeth Forol - Mae'r Ddeddf yn rhoi'r pŵer i greu Parthau Cadwraeth Forol i gynorthwyo i warchod planhigion ac anifeiliaid morol neu nodweddion daearegol/geomorffolegol.
<p>Y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr a Chynllunio - Cyngor Cychwynnol i Awdurdodau Cynllunio yng Nghymru a Lloegr; Asiantaeth yr Amgylchedd; RTPI; Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru; Cymdeithas Llywodraeth Leol Chwefror 2006 http://www.environment-agency.gov.uk/research/planning/40195.aspx</p> <p>Mae'r canllaw hwn yn darparu cyngor ynghylch gweithredu'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr mewn perthynas â'r polisi cynllun datblygu (a materion eraill). Mae'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn mynnu bod yr holl ddyfroedd mewndirol ac arfordirol yn cyrraedd "statws da" erbyn 2015. Mae'n sefydlu strwythur ardal basn afon gyda thargedau ecolegol ar gyfer dyfroedd wyneb a dangosyddion amgylcheddol eraill.</p>
<p>Deddf Henebion ac Ardaloedd Archaeolegol 1979, Senedd y DU 1979</p> <p>Y modd y rhoddir amddiffyniad cyfreithiol i Henebion Cofrestredig. Dyma offeryn allweddol i amddiffyn Henebion Cofrestredig. Nid yw'r amddiffyniad a roddir gan hyn yn mynd mor bell ag amddiffyn lleoliadau ac amgylchoedd henebion. Yn ogystal, mae'r Ddeddf yn caniatáu i rai gweithrediadau niweidiol barhau dan amgylchiadau penodol.</p>

Cenedlaethol: Cynllun, Polisi neu Raglen

Deddf Cymru (2017)

Derbyniodd y Ddeddf hon Gydsyniad Brenhinol ar 31 Ionawr 2017. Mae'n darparu'r pŵer i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ddeddfwriaethu ar unrhyw bwnc ac eithrio'r rheiny a gedwir ar gyfer Senedd y Deyrnas Unedig. Mae Deddf Cymru 2017 yn gweithredu elfennau o'r cytundeb Dydd Gŵyl Ddewi a oedd yn gofyn am newidiadau deddfwriaethol. Ei nod yw creu setliad cliriach a chryfach yng Nghymru sydd yn wydn ac yn para am gyfnod hir. Yn benodol, mae Deddf Cymru yn diwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006 trwy symud at fodol cadw pwerau ar gyfer Cymru.

Mae Deddf 2017 hefyd yn datganoli pwerau pellach i'r Cynulliad ac i Weinidogion Cymru mewn meysydd lle roedd yna gonsensws gwleidyddol o blaid datganoli pellach. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Datganoli mwy o gyfrifoldeb i'r Cynulliad i redeg ei faterion ei hun, gan gynnwys penderfynu ar ei enw;
- Datganoli cyfrifoldeb i'r Cynulliad am bolisi porthladdoedd, terfynau cyflymder, cofrestru bysus, rheoleiddio tacsis, etholiadau llywodraeth leol, carthffosiaeth a chaniatâd ynni hyd at 350MW (gweler isod am fanylion ychwanegol);
- Datganoli cyfrifoldeb i Weinidogion Cymru am drwyddedu a chadwraeth morol a chaniatâd ynni yn y rhanbarth oddi ar arfordir Cymru; ac ymestyn cyfrifoldeb am reoliadau adeiladu i gynnwys adeiladau ynni eithriedig;
- Datganoli pŵer dros etholiadau'r Cynulliad;
- Datganoli pŵer dros drwyddedu'r gwaith o echdynnu olew a nwy ar y tir;
- Unioni'r ffin datganoli ar gyfer gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth ar hyd y ffin rhwng Cymru a Lloegr; a,
- Sefydlu, mewn statud, Lywydd Tribiwnlysoedd Cymru i oruchwylio tribiwnlysoedd datganoledig a chaniatáu i ddeiliaid swyddi barnwrol weithio ar draws sefydliadau.

Mewn perthynas â Deddf 2017 a datganoli pwerau, cyfeirir yn benodol at faterion sy'n ymwneud â'r Ardoll Seilwaith Cymunedol. Bydd y mater hwn, nad oedd wedi'i ddatganoli'n flaenorol, yn newid fel rhan o Ddeddf 2017, gyda'r Ardoll Seilwaith Cymunedol yn cael ei datganoli a rhagwelir y bydd y pwerau'n cael eu trosglwyddo i Lywodraeth Cymru ym mis Ebrill 2018. Yn hyn o beth, bydd Gorchymyn Trosglwyddo Swyddogaethau yn angenrheidiol fodd bynnag i ganiatáu i Weinidogion Cymru addasu is-ddeddfwriaeth bresennol.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

<http://www.senedd.cynulliad.cymru/mgIssueHistoryHome.aspx?Ild=10103>

Prif ddibenion y Ddeddf yw:

- Gosod fframwaith o fewn yr hwn y bydd awdurdodau cyhoeddus penodol yng Nghymru yn ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb effeithio ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain (yr egwyddor datblygu cynaliadwy);
- Rhoi nodau llesiant ar waith y mae'r awdurdodau hynny i geisio eu cyflawni er mwyn gwella llesiant yn awr ac yn y dyfodol;
- Cyflwyno'r modd y mae'r awdurdodau hynny i fod i ddangos eu bod yn gweithio tuag at y nodau llesiant;

- Rhoi Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a chynlluniau llesiant lleol ar sail statudol ac, wrth wneud hynny, symleiddio'r gofynion presennol gyda golwg ar gynllunio cymunedol integredig, a
- Sefydlu Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru i fod yn eiriolwr dros genedlaethau'r dyfodol, a fydd yn cynghori ac yn cynorthwyo awdurdodau cyhoeddus Cymru i gyflawni eu dyletswyddau o dan y Bil.

Mae'r Ddeddf yn cyflwyno 7 nod llesiant i Gymru:

- Cymru lewyrchus.
- Cymru gydnerth.
- Cymru iachach.
- Cymru sy'n fwy cyfartal.
- Cymru o gymunedau cydlynus.
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.

Rhaid i'r CDLI roi ystyriaeth i nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Deddf Cynllunio (Cymru) 2015

<http://gov.wales/topics/planning/legislation/planning-wales-act-2015/?skip=1&lang=cy>

Nod y Ddeddf hon yw moderneiddio a gwella'r system gynllunio i hwyluso'r gwaith o ddarparu tai, swyddi a seilwaith. Mae'r Ddeddf hefyd yn ceisio:

- atgyfnerthu rôl Llywodraeth Cymru fel stiwardiaid gweithredol y system gynllunio yng Nghymru;
- hyrwyddo newid diwylliannol ym maes cynllunio i helpu i'w wneud yn fwy cadarnhaol a chefnogi datblygiadau priodol yn fwy effeithiol; a
- hyrwyddo arferion gweithio mewn partneriaeth rhwng Awdurdodau Cynllunio Lleol.

Caiff yr isod hefyd eu nodi o safbwynt y goblygiadau posibl:

- Cyflwyno Fframwaith Datblygu Cenedlaethol - mae hyn yn canolbwyntio ar faterion cynllunio defnydd tir ar lefel genedlaethol, nodi lleoliadau allweddol ar gyfer datblygu seilwaith a gosod y fframwaith cenedlaethol ar gyfer cynllunio.
- Cyflwyno Cynlluniau Datblygu Strategol Is-ranbarthol - gan gyfeirio'n benodol at Gaerdydd, Abertawe a choridor yr A55.
- Cadw Cynlluniau Datblygu Lleol - fodd bynnag, bydd angen i'r rhain gael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn gyson â'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (a Chynlluniau Datblygu Strategol lle bo'n briodol).
- Cynyddu pwerau ar gyfer Gweinidogion Cymru, ac mewn rhai amgylchiadau bydd yr ymgeiswyr yn gallu gwneud cais yn uniongyrchol i Lywodraeth Cymru.

Bydd angen i'r CDLI gael ei adolygu a'i baratoi'n unol â'r Ddeddf hon yn ogystal â dogfennau deddfwriaethau sylfaenol ac is-ddeddfwriaethau.

Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio) 2015

Mae'r ddeddfwriaeth hon yn diwygio Rheoliadau 2005 er mwyn symleiddio gweithdrefnau'r CDLI. Mae'r diwygiadau mewn ymateb i ganlyniadau ymarfer mireinio proses y CDLI.

Mae'r diwygiadau allweddol hynny, sydd yn arbennig o berthnasol i'r CDLI, yn cynnwys y canlynol:

- Cam y sylwadau ar ddyrannu safleoedd (a elwir hefyd yn safle amgen) - achosodd hyn ddryswch ac nid oedd yn ychwanegu gwerth at broses y CDLI. Mae'r rheoliadau diwygiedig yn diddymu'r angen am ymgynghori ynglŷn â'r safleoedd amgen yn dilyn y cam ymgynghori adnau.
- Cyflwynodd y Rheoliadau broses adolygu ffurflen fer i'w defnyddio lle mae'n ymddangos i'r Awdurdod Cynllunio Lleol nad yw'r materion dan sylw o ddigon o bwys i gyfiawnhau'r weithdrefn lawn.
- Caniatáu i adolygiad gael ei wneud o ran neu rannau o'r cynllun, cyn gwneud diwygiadau.
- Mae'r Rheoliadau'n cyflwyno gofyniad fod is-deitl y CDLI yn dynodi diwedd y cyfnod mewn perthynas â'r hwn y paratowyd y CDLI.
- Mae'n cael gwared â'r gofyniad i gyhoeddi materion trwy hysbysebu yn y papur lleol.

Mae diwygiadau pellach yn ceisio helpu gydag eglurder a thryloywder mewn rhannau o'r weithdrefn. Mae'r rhain yn cynnwys nodi'r modd y bydd proses y safle ymgeisio, proses yr adroddiad adolygu a'r adroddiad ymgynghori cychwynol yn gweithio.

Llawlyfr y Cynllun Datblygu Lleol - Rhifyn 2 - Awst 2015

Mae'r Llawlyfr yn cynnig dull mwy integredig o ymgorffori'r Arfarniad Cynaliadwyedd, yn esbonio newidiadau yn ymwneud â gweithdrefnau safleoedd ymgeisio a safleoedd amgen, yn ogystal â phroffion cadernid, ac yn ehangu'r cyngor ar adolygu a diwygio'r cynllun.

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Mae'r mesur yn rhoi statws swyddogol i'r Gymraeg yng Nghymru. Mae hyn yn golygu na ddylai'r Gymraeg gael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'n gosod dyletswydd ar rai sefydliadau i gydymffurfio ag un neu fwy o safonau ymddygiad wrth iddynt gyflwyno gwasanaethau trwy'r Gymraeg gan gynnwys meysydd megis gwneud polisi, gweithgareddau gweithredol a hyrwyddo'r Gymraeg.

Cyfarwyddiadau Dosbarthu Dŵr Wyneb a Dŵr Daear Ardaloedd Basn Afon (y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2009:

<http://gov.wales/legislation/subordinate/nonsi/epwales/2009/3739275/?skip=1&lang=cy>

Mae'r Cyfarwyddiadau Dosbarthu'n nodi egwyddorion a safonau dosbarthu cyrff dŵr ar gyfer y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr. Maent yn berthnasol i Gymru a Lloegr a chawsant eu datblygu gan Grŵp Ymgynghorol Technegol y DU (UKTAG) i gefnogi'r gwaith o weithredu'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr.

Llywodraeth Cymru - Pobl, Lleoedd, Dyfodol - Cynllun Gofodol Cymru (Diweddariad 2008):

Mae Cynllun Gofodol Cymru yn darparu cyd-destun polisi cyffredinol ar gyfer cynllunio gofodol a datblygu yng Nghymru trwy sefydlu blaenoriaethau cenedlaethol trawstoriadol. Lleolir Sir Gaerfyrddin o fewn tri o'r chwe is-ardal a nodir yng Nghynllun Gofodol Cymru.

Llywodraeth Cymru - Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned, Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cynulliad Cymru 2009

Dywedir bod datblygu cynaliadwy yn egwyddor graidd yn statud sefydlu Llywodraeth Cynulliad Cymru a bod yna ddyletswydd, o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (Adran 79), sy'n mynnu bod Gweinidogion Cymru yn gwneud cynllun sy'n cyflwyno'r modd y maent yn bwriadu hyrwyddo datblygu cynaliadwy wrth weithredu eu swyddogaethau.

Deddf Tai (Cymru) 2014

Hon yw Deddf Tai gyntaf erioed Cymru. Ei nod yw gwella'r cyflenwad o dai yng Nghymru, eu hansawdd a'u safonau. Nodir mai blaenoriaethau Llywodraeth Cymru yw: mwy o dai, tai o ansawdd gwell a gwell gwasanaethau'n ymwneud â thai

Polisi Cynllunio Cymru paragraff (Rhifyn 9)

Polisi Cynllunio Cymru yw'r ddogfen genedlaethol ar bolisi cynllunio defnydd tir ar gyfer Cymru. Caiff ei defnyddio gan Awdurdodau Cynllunio Lleol i lywio polisiau a dyraniadau defnydd tir mewn Cynlluniau Datblygu Lleol ac mae'n ystyriaeth berthnasol ar gyfer y rheiny sy'n penderfynu ar geisiadau cynllunio unigol. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi polisiau defnydd tir Llywodraeth Cymru ac yn darparu'r cyd-destun ar gyfer cynllunio defnydd tir yng Nghymru.

Polisi Cynllunio Drafft Cymru: Rhifyn 10

Polisi Cynllunio Cymru yw'r ddogfen genedlaethol ar bolisi cynllunio defnydd tir ar gyfer Cymru. Caiff ei defnyddio gan Awdurdodau Cynllunio Lleol i lywio polisiau a dyraniadau defnydd tir mewn Cynlluniau Datblygu Lleol ac mae'n ystyriaeth berthnasol ar gyfer y rheiny sy'n penderfynu ar geisiadau cynllunio unigol. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi polisiau defnydd tir Llywodraeth Cymru ac yn darparu'r cyd-destun ar gyfer cynllunio defnydd tir yng Nghymru.

Caiff y drafft ei gyhoeddi at ddibenion ymgynghori ac mae'n rhoi ystyriaeth i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r fersiwn drafft o Bolisi Cynllunio Cymru wedi cael ei ailstrwythuro yn themâu polisi sy'n adlewyrchu'r nodau llesiant ac mae'r polisi wedi cael ei ddiweddarau lle roedd angen i adlewyrchu strategaethau a pholisiau Llywodraeth Cymru.

Deddf Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016

Mae gan y Ddeddf dri phrif nod sef:

- rhoi amddiffyniad mwy effeithiol i adeiladau rhestredig a henebion cofrestredig;
- gwella'r modd y caiff yr amgylchedd hanesyddol ei reoli'n gynaliadwy a
- chyflwyno gwell tryloywder ac atebolrwydd i benderfyniadau a wneir sy'n ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol.

Mae'r Ddeddf yn diwygio dau ddarn o ddeddfwriaeth y DU - Deddf Henebion ac Ardaloedd Archaeolegol 1979 a Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990.

Tuag at Ddyfodol Diwastraff - Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned: Strategaeth Wastraff Gyffredinol Cymru (2010)

Mae'r Strategaeth hon yn gosod fframwaith hirdymor ar gyfer effeithlonrwydd adnoddau a rheoli gwastraff hyd at 2050. Mae'n nodi'r canlyniadau sydd i gael eu cyflawni, yn gosod targedau ar lefel uchel ac yn cyfleu'r dull cyffredinol o gyflawni'r targedau hyn a chatau gweithredu allweddol eraill. Mae'r Strategaeth yn nodi canlyniadau, polisiâu a thargedau ar lefel uchel, ac yn ffurfio rhan o gyfres o ddogfennau sy'n cynnwys cynllun rheoli gwastraff cenedlaethol Cymru.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 1: Cyd-astudiaethau Argaeledd Tir ar gyfer Tai (2006):

Mae Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 1 yn darparu canllawiau ar gyfer ymgymryd â Chyd-Astudiaethau Argaeledd Tir ar gyfer Tai. Mae'r astudiaethau hyn yn ceisio monitro'r ddarpariaeth tai ar y farchnad a thai fforddiadwy, yn darparu datganiad y cytunwyd arno o'r tir preswyl sydd ar gael a hefyd yn nodi'r angen am gymryd camau mewn sefyllfaoedd lle nodir bod y cyflenwad yn annigonol.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 2: Cynllunio a Thai Fforddiadwy (2006):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ynghylch defnyddio'r system gynllunio wrth ddarparu tai fforddiadwy. Mae'r canllawiau'n diffinio tai fforddiadwy at ddibenion cynllunio ac yn darparu cyngor i Awdurdodau Cynllunio Lleol ynglŷn â sut i benderfynu ar fforddiadwyedd. Rhoddir pwyslais ar yr angen am gydweithio, gan gynnwys y gofyniad ar i awdurdodau tai ac awdurdodau cynllunio gynnal asesiadau o'r farchnad dai leol gyda chyfraniad rhanddeiliaid allweddol.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 3: Parthau Cynllunio Syml (1996):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn nodi'r gweithdrefnau y dylid eu dilyn wrth ddynodi Parthau Cynllunio Syml. Mae Parth Cynllunio Syml yn un ffordd y gall awdurdod helpu i sicrhau bod rhan o'i ardal yn cael ei datblygu neu'i haildatblygu, gan ddarparu sicrwydd a chaniatáu i'r datblygwr neu'r trefeddiannwr osgoi oedi ym mhroses y ceisiadau cynllunio. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu cyngor ynghylch dewis ardaloedd, cwmpas y caniatâd, gwaharddiadau ac amodau a chyfyngiadau yn ystod y broses ddynodi.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 4: Adwerthu a Datblygiadau Masnachol (2016)

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu canllawiau ar rôl cynllunio defnydd tir mewn adwerthu a datblygiadau masnachol, gan gynnwys:

- strategaethau adwerthu, uwch gynllunio a Chynlluniau Lleoedd;
- y profion o'r angen am adwerthu ac Ymagwedd Ddilyniannol at ddatblygu;
- asesiadau o'r effaith ar adwerthu;
- blaenau adeiladau adwerthu a masnachol cynradd ac eilaidd mewn canolfannau;
- amodau cynllunio adwerthu;

- Gorchmynion Datblygu Lleol; a
- dangosyddion bywiogrwydd a hyfywedd mewn ardaloedd adwerthu a masnachol.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio Llywodraeth Cymru (2009):

Mae Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 5 yn rhoi cyngor ynghylch sut y dylai'r system cynllunio defnydd tir gyfrannu at ddiogelu a gwella bioamrywiaeth a chadwraeth ddaearegol. Mae'n rhoi trosolwg o'r holl ddeddfwriaeth berthnasol o fewn y maes ac yn "*dangos sut y gall awdurdodau cynllunio lleol, datblygwyr a rhanddeiliaid allweddol ym maes cadwraeth weithio gyda'i gilydd i gyflwyno datblygiadau mwy cynaliadwy nad ydynt yn arwain at gollir dreftadaeth naturiol, ond yn hytrach yn cymryd pob cyfle i'w gwella*".

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy (2010):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau at sut y gall y system gynllunio gefnogi cymunedau gwledig cynaliadwy. Mae'n darparu cyngor ar feysydd gan gynnwys cymunedau ac economïau gwledig cynaliadwy, tai fforddiadwy mewn cymunedau gwledig, anheddau menter wledig, datblygiadau un blaned, gwasanaethau gwledig cynaliadwy ac amaethyddiaeth gynaliadwy.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 7: Rheoli Hysbysebion Awyr Agored (1996):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn disgrifio sut y gellir rheoli hysbysebion awyr agored i amddiffyn amwynder a diogelwch y cyhoedd. Mae'n darparu cyngor ar y broses ceisiadau hysbysebu gan gynnwys y meini prawf ar gyfer delio â cheisiadau o'r fath, rheoli hysbysebion, defnyddio hysbysebion mewn meysydd o ddiddordeb treftadaeth megis ardaloedd cadwraeth, pwerau gwneud cyfarwyddyd Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac apeliadau am hysbysebion.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 8: Ynni Adnewyddadwy (2005):

Mae Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 8 yn amlinellu'r ystyriaethau cynllunio defnydd tir sy'n ymwneud ag ynni adnewyddadwy. Mae'n darparu manylion am sut y gall y system gynllunio gyflawni targedau'r Llywodraeth yn ymwneud ag ynni adnewyddadwy. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hefyd yn hyrwyddo effeithlonrwydd ynni a chadwraeth. Ers cyhoeddi TAN 8 bu rhai newidiadau mewn polisi a deddfwriaeth. Mae [Atodiad A o lythyr y Prif Swyddogion Cynllunio 'Cyhoeddi Polisi Cynllunio Cymru Argraffiad 4, Chwefror 2011'](#) yn nodi'r newidiadau hyn. Dylid ei ddarllen ochr yn ochr â TAN 8.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 10: Gorchmynion Cadw Coed (1997):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ar gyfer yr achosion hynny lle mae angen i Awdurdodau Cynllunio Lleol wneud darpariaeth ddigonol ar gyfer cadw a phlannu coed wrth roi caniatâd cynllunio drwy'r broses o wneud Gorchmynion Cadw Coed. Mae'n rhoi cyngor ar y broses o wneud Gorchmynion Cadw Coed ac ystyried gwarchod coed, yn enwedig yn ystod y broses ddatblygu.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 11: Sŵn (1997) :

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ar y modd y gellir defnyddio'r system gynllunio i leihau effaith andwyol sŵn heb roi cyfyngiadau afresymol ar ddatblygu. Mae'n darparu cyngor ar roi ystyriaeth i sŵn yn ystod y cynllun datblygu a phrosesau rheoli, yn ogystal â chategorïau lefelau sŵn ar gyfer gwahanol fathau o weithgareddau y dylid eu cymryd i ystyriaeth wrth ystyried y cynigion ar gyfer datblygiadau preswyl.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 12: Dylunio (2016) :

Diben y Nodyn Cyngor Technegol hwn yw rhoi cyngor i bawb sy'n ymwneud â dylunio datblygiadau ynglŷn â sut y gellir hwyluso 'Hyrwyddo Cynaliadwyedd trwy ddylunio da' a 'Cynllunio ar gyfer Adeiladau Cynaliadwy' trwy'r system gynllunio. Mae dylunio da yn gofyn am broses gydweithredol, greadigol, gynhwysol o ddatrys problemau ac arloesi - sydd yn cwmpasu cynaliadwyedd, pensaerniaeth, creu lle, llecynnau cyhoeddus, tirwedd, a seilwaith. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn pwysleisio bod ymagwedd gyfannol at ddylunio yn golygu bod angen i bawb sy'n ymwneud â'r broses ddylunio ganolbwyntio o'r cychwyn ar gyflawni cyfres o amcanion dylunio da:

- Sicrhau mynediad hwylus i bawb
- Hyrwyddo dulliau cynaliadwy o deithio
- Sicrhau mannau cyhoeddus deniadol a diogel
- Cyflawni cynaliadwyedd amgylcheddol
- Cynnal neu wella cymeriad lleol

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 13: Twristiaeth, Llywodraeth Cymru (1997)

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ar faterion sy'n ymwneud â thwristiaeth ym maes cynllunio gan gynnwys materion yn ymwneud â datblygu gwestai, carafanau gwyliau a charafanau teithio ac amodau deiliadaeth dymhorol a gwyliau.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 14: Cynllunio Arfordirol (1998) :

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ar faterion allweddol yn ymwneud â chynllunio ar gyfer y parth arfordirol. Mae'n nodi ac yn disgrifio rôl awdurdodau cynllunio lleol a'r ystod o reolaethau sector a rheoleiddiol dros ddatblygu morol ac arfordirol. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn manylu ynghylch nifer o faterion y mae rhaid eu cymryd i ystyriaeth oherwydd eu heffeithiau posibl ar brosesau ffisegol ac amodau'r ddaear, yn ogystal â chydbwysedd, sensitifrwydd a chadwraeth yr ardal yn gyffredinol. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu canllawiau ynghylch yr ystyriaethau cynllunio a'r materion sydd i'w cynnwys mewn cynlluniau datblygu ac wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherylg o Lifogydd, Llywodraeth Cymru (2004):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn rhoi arweiniad sy'n ychwanegu at y polisi a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru mewn perthynas â datblygu a llifogydd. Mae'n darparu cyngor ar faterion gan gynnwys defnyddio mapiau cyngor datblygu i bennu materion yn ymwneud â'r perygl o lifogydd, sut i asesu'r llifogydd a fyddai'n ganlyniad i ddatblygiad arfaethedig a'r camau gweithredu y gellir eu cymryd trwy gynlluniau datblygu a gweithdrefnau rheoli datblygu i liniaru'r perygl o lifogydd wrth gynllunio ar gyfer datblygiadau newydd. Caiff y Map

Cyngor Datblygu (DAM) sy'n ychwanegu at TAN 15 ei gyhoeddi gan Cyfoeth Naturiol Cymru.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 16: Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored (2009) :

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ynghylch cynllunio ar gyfer chwaraeon, hamdden a mannau agored fel rhan o gynigion datblygu newydd. Mae'n darparu cyngor yn ymwneud â'r maes hwn gan gynnwys paratoi Asesiadau Mannau Agored, cadw'r cyfleusterau presennol, darparu cyfleusterau newydd a chynllunio ar gyfer rhandiroedd a mannau chwarae i blant a phobl ifanc. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn trafod materion rheoli datblygu gyda golwg ar ddylunio cyfleusterau a mannau agored, a sŵn a hygyrchedd. Mae hefyd yn ystyried sut y gall cytundebau cynllunio helpu i sicrhau bod cyfleusterau'n cael eu darparu a'u cynnal a'u cadw.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 18: Trafnidiaeth (2007) :

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn disgrifio sut i integreiddio defnydd tir a thrafnidiaeth. Mae'n esbonio sut y dylid asesu a lliniaru effeithiau ar dtrafnidiaeth. Mae'n cynnwys cyngor ar faterion yn ymwneud â thrafnidiaeth wrth gynllunio ar gyfer datblygiad newydd gan gynnwys integreiddio rhwng cynllunio defnydd tir a thrafnidiaeth, lleoliad y datblygiad, parcio a dylunio'r datblygiad.

Mae hefyd yn rhoi cyngor ar gerdded a beicio, trafnidiaeth gyhoeddus, cynllunio ar gyfer seilwaith trafnidiaeth, asesu effeithiau a rheoli'r broses weithredu.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 19: Telathrebu (2002) :

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn amlinellu'r gweithdrefnau cynllunio y dylid eu dilyn wrth asesu cynigion telathrebu. Wrth wneud hynny mae'n cymryd twf y diwydiant telathrebu a thechnoleg i ystyriaeth.

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu canllawiau ar wahanol ffurfiau o systemau cyfathrebu cyhoeddus a'u gofynion datblygu a'r goblygiadau ar gyfer cynlluniau datblygu a phenderfynu ar geisiadau cynllunio.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2017):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hwn yn darparu canllawiau ar ystyried yr iaith Gymraeg fel rhan o'r broses o wneud Cynllun Datblygu. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu cyngor ar ymgorffori'r Gymraeg mewn cynlluniau datblygu trwy Arfarniadau Cynaliadwyedd, gweithdrefnau ar gyfer datblygiadau annisgwyl mewn ardaloedd lle mae'r iaith o bwys arbennig, ac arwyddion a hysbysebion.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 21: Gwastraff (2014):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn golygu bod angen monitro i nodi p'un a oes:

- digon o le yn cael ei gynnal mewn safleoedd tirlenwi;
- gwasanaeth trin digonol yn cael ei gynnal, p'un a yw patrwm gofodol y ddarpariaeth yn briodol i ddiwallu'r anghenion a nodir, a

- p'un a oes angen i awdurdodau cynllunio lleol gymryd unrhyw gamau pellach i fynd i'r afael â materion nas rhagwelwyd.

Dylid cyfeirio at yr Adroddiadau Monitro Cynllunio Gwastraff ar gyfer rhanbarth De-orllewin Cymru.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 22: Adeiladau Cynaliadwy, Llywodraeth Cymru (2011)

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu'r polisi cynllunio cenedlaethol ar adeiladau cynaliadwy yn ogystal â chanllawiau ar safonau asesu adeiladau cynaliadwy, atebion dylunio i fodloni'r safonau hynny a chanllawiau ychwanegol ar adeiladau carbon isel. Mae'r Nodyn Cyngor Technegol hefyd yn darparu canllawiau ar gyfer datblygu polisiau a safleoedd strategol.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 23: Datblygu Economaidd

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn pwysleisio y bydd angen i Gynlluniau Datblygu Lleol gael eu llywio gan dystiolaeth gadarn ac mae'n cynghori y dylid cynnwys ystod o randdeiliaid er mwyn elwa ar eu dealltwriaeth o'r economi leol. Mae'n cydnabod bod materion economaidd at ei gilydd yn fwy nag ar lefel awdurdod lleol, a bod tystiolaeth yn cael ei chasglu'n fwyaf priodol ar raddfa ranbarthol ac ar raddfa leol. Bydd hyn yn gofyn am gydweithio ag awdurdodau cynllunio eraill o fewn grŵp rhanbarthol y cytunwyd arno.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (2017):

Mae'r Nodyn Cyngor Technegol yn darparu canllawiau ar y modd y mae'r system gynllunio yn ystyried yr amgylchedd hanesyddol wrth baratoi cynlluniau datblygu a gwneud penderfyniadau ynglŷn â cheisiadau cynllunio ac adeiladau rhestredig. Mae'n darparu canllawiau ynglŷn â'r modd y dylid ystyried yr agweddau canlynol ar yr amgylchedd hanesyddol:

- Safleoedd Treftadaeth y Byd;
- Henebion cofrestredig;
- Olion archaeolegol;
- Adeiladau rhestredig;
- Ardaloedd cadwraeth;
- Parciau a gerddi hanesyddol;
- Tirweddau hanesyddol; ac
- Asedau hanesyddol sydd o ddiddordeb lleol arbennig.

Polisi Cynllunio Cymru - Nodyn Cyngor Technegol Mwynau (MTAN) 2: Glo (2009):

Mae'r nodyn hwn yn cynnwys cyngor manwl am y dulliau ar gyfer gweithredu'r polisi echdynnu glo trwy weithio ar yr wyneb a gweithio o dan y ddaear, ac mae hefyd yn rhoi cyngor ynglŷn ag arferion gorau. Mae'n nodi sut y dylid asesu effeithiau a pha fesurau lliniaru y dylid eu mabwysiadu, ac mae'n ceisio nodi costau amgylcheddol a chymdeithasol gweithrediadau fel eu bod yn cael eu cyflawni'n briodol gan y gweithredwr.

Nodyn Cyngor Technegol Mwynau (MTAN) 1: Agregau (2004):

Nodir mai'r amcan cyffredinol wrth gynllunio ar gyfer darpariaeth agregau yw: sicrhau bod y cyflenwad yn cael ei reoli mewn modd cynaliadwy er mwyn cael y cydbwysedd gorau rhwng ystyriaethau amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol, gan wneud yn siŵr bod yr effeithiau amgylcheddol a'r effeithiau ar amwynder yn sgil unrhyw waith echdynnu angenrheidiol yn cael eu cadw ar lefel sy'n osgoi achosi niwed dangosadwy i fuddiannau y cydnabyddir eu bod yn bwysig. Caiff y Nodyn Cyngor Technegol Mwynau ei strwythuro i adlewyrchu'r pum egwyddor allweddol canlynol:

- Darparu adnoddau agregau mewn modd cynaliadwy i ddiwallu anghenion y gymdeithas am ddeunyddiau adeiladu;
- Gwarchod ardaloedd pwysig;
- Lleihau effaith cynhyrchu agregau;
- Cyflawni safon uchel o adfer ac ôl-ofal, a darparu ar gyfer ôl-ddefnydd buddiol; ac
- Annog defnydd effeithlon o fwynau a gwneud y defnydd gorau posibl o ddeunyddiau amgen fel agregau.

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016:

Cafodd Deddf yr Amgylchedd (Cymru) Gydsyniad Brenhinol ar 21 Mawrth 2016. Mae'n cyflawni ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyflwyno deddfwriaeth newydd ar gyfer yr amgylchedd. Un o gydrannau allweddol y Ddeddf yw'r ddyletswydd y mae'n ei rhoi ar awdurdodau lleol i 'geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth'. Wrth wneud hynny mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol flaengynllunio ac adrodd ar y modd y maent yn bwriadu cydymffurfio â'r ddyletswydd o ran bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau. Mae'r Ddeddf yn disodli'r ddyletswydd yn adran 40 o Ddeddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig (NERC) 2006 mewn perthynas â Chymru, gyda dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i gynnal a gwella bioamrywiaeth.

Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Twristiaeth 2013 – 2020, Partneriaeth ar gyfer Twf:

Mae'r strategaeth hon yn nodi bod Rheoli Cyrchfannau yn hanfodol wrth helpu i wella apêl cyrchfannau twristiaeth i ymwelwyr ledled Cymru.

Croeso Cymru - Datblygu'r Economi Ymwelwyr: Siarter Cymru 2009:

Mae'r ddogfen hon yn darparu cylch gwaith clir ar gyfer trefniadau Rheoli Cyrchfannau yng Nghymru, ac yn nodi rôl allweddol i awdurdodau lleol wrth gyfrannu at baratoi cynlluniau cyrchfannau lleol a sefydlu partneriaethau cyrchfannau lleol.

Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013:

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru gynhyrchu mapiau teithio llesol a chyflwyno gwelliannau bob blwyddyn mewn llwybrau a chyfleusterau teithio llesol. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau priffyrdd yng Nghymru wneud gwelliannau i lwybrau a chyfleusterau ar gyfer cerddwyr a beicwyr ym mhob cynllun ffordd newydd a rhoi sylw i anghenion beicwyr a cherddwyr mewn ystod o swyddogaethau awdurdod lleol eraill.

Fel rhan o'i ymrwymiad i'w gwneud yn haws i gerdded a beicio, mae'r Cyngor wedi paratoi mapiau sy'n nodi'r llwybrau cerdded a beicio presennol. Cafodd y mapiau hyn eu creu yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus yn ogystal â'i ymchwil ei hun yn 2015. Mae'r llwybrau a nodir

ar y mapiau yn bodloni safonau presennol Llywodraeth Cymru ar gyfer llwybrau cerdded a beicio yng Nghymru.

Canllawiau ar gyfer Chwaraeon a Chwarae yn yr Awyr Agored: Y Tu Hwnt i'r Safon Chwe Erw

Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau ar gynllunio a dylunio mannau chwaraeon, chwarae a gweithgareddau anffurfiol yn yr awyr agored.

Rhanbarthol: Cynllun, Polisi neu Raglen

Strategaeth Adfywio Economaidd Dinas-ranbarth Bae Abertawe 2013 - 2030:

Mae'r Strategaeth yn gosod y fframwaith strategol ar gyfer y rhanbarth, gyda'r nod o gefnogi datblygiad yr ardal dros y degawdau i ddod. Y Weledigaeth yw y bydd De-orllewin Cymru erbyn 2030 yn "*Ddinas-ranbarth hyderus, uchelgeisiol a chysylltiedig, a gydnabyddir yn rhyngwladol am ei economi ddatblygol ym meysydd gwybodaeth ac arloes*". Mae'r Strategaeth yn cynnwys 5 nod Strategol.

Bargen Ddinesig Bae Abertawe 2017

Cafodd Bargen Ddinesig Bae Abertawe, sydd werth £1.3 biliwn, ei llofnodi ym mis Mawrth 2017. Honnir y bydd y Fargen yn trawsnewid tirwedd economaidd yr ardal, yn rhoi hwb o £1.8 biliwn i'r economi leol, ac yn creu bron 10,000 o swyddi newydd dros y 15 mlynedd nesaf. Ceir cyfeiriad at 11 o brosiectau mawr i gyd, gyda'r prosiectau penodol canlynol yn cael eu cynnig ar gyfer Sir Gaerfyrddin:

- Pentref Llesiant a Gwyddor Bywyd yn Llanelli; a
- phrosiect diwydiant creadigol yn Yr Egin yng Nghaerfyrddin.

Ceir 4 thema allweddol sef Cyflymu'r Economi, Gwyddor Bywyd a Llesiant, Ynni, a Gweithgynhyrchu Clyfar. Bydd gwell Seilwaith Digidol, rhwydweithiau diwifr y genhedlaeth nesaf a datblygu sgiliau a thalentau'r gweithlu yn tanategu pob un.

Cynllun Trafnidiaeth Lleol ar y Cyd ar gyfer De-orllewin Cymru (2015-20):

Mae hwn yn cyflwyno'r weledigaeth, yr amcanion a strategaeth hirdymor ar gyfer cyfnod o 20 mlynedd a rhaglen bum mlynedd o brosiectau. Mae'r Cynllun yn cwmpasu'r rhanbarth sydd yn dod o fewn ardaloedd gweinyddol Cyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot, Cyngor Sir Penfro, a Dinas a Sir Abertawe.

Partneriaeth Twristiaeth De-orllewin Cymru (SWWTP)

Roedd Partneriaeth Twristiaeth De-orllewin Cymru yn gyfrifol am gyflwyno'r strategaeth twristiaeth genedlaethol ar lefel ranbarthol. Daeth y Bartneriaeth i ben yn 2014, ond mae Croeso Cymru yn parhau i gynnal ei ymrwymiad parhaus i Reoli Cyrchfannau trwy Dimau Ymgysylltu Rhanbarthol.

Adroddiad(au) Monitro Cynlluniau Gwastraff Rhanbarth De-orllewin Cymru:

Caiff yr adroddiadau hyn eu llunio yn unol â TAN21: Gwastraff a'u bwriad yw coladu ac asesu data sydd ar gael ar bob gwastraff sy'n cronni, y lle gwag sydd ar gael mewn

safleoedd tirlenwi a rheoli gwastraff gweddilliol yn y rhanbarth er mwyn monitro tueddiadau ac yn y pen draw, monitro perfformiad yn erbyn y targedau a osodir yn Tuag at Ddyfodol Diwastraff. Mae hefyd yn asesu cynnydd y meysydd a gwmpesir gan bolisi gwastraff mewn Cynlluniau Datblygu Lleol, yn ogystal â darparu gwybodaeth am gynlluniau rheoli gwastraff / adennill adnoddau awdurdodau lleol ar hyn o bryd, a'r rhai fydd yn cael eu caffael yn y dyfodol.

Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr Cymru (2014)

<http://www.dwrcymru.co.uk/en/My-Water/Water-Resources/Water-Resource-Management-Plan.aspx>

Mae'r Cynllun yn cwmpasu cyfnod o 25 mlynedd, o 2015 i 2040 (a elwir hefyd yn 'gyfnod cynllunio') ac yn ystyried yr hyn sydd angen ei wneud i sicrhau cydbwysedd cynaliadwy a fforddiadwy rhwng faint o ddŵr a gymerwn o'r amgylchedd a faint o ddŵr sydd ei angen arnom ar gyfer ein bywydau bob dydd.

Mae'n hollbwysig fod cwmni dŵr yn deall ei allu i gyflenwi dŵr a'r galw am ddŵr gan gwsmeriaid a busnesau o fewn ei ardal gyflenwi. Yr enw ar y gymhariaeth hon yw'r Cydbwysedd rhwng y Cyflenwad a'r Galw.

Mewn perthynas â Sir Gaerfyrddin, dylid nodi bod cyflenwad dros ben ar gael ym mharth Tywi - Gŵyr. Fodd bynnag, gwelir bod yna ddiffyg yng nghyflenwad parthau Sir Benfro ac Aberhonddu Portis.

Cynllun Rheoli Basn Afon Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru (2015-2021), Cyfoeth Naturiol Cymru 2015

Mae'r Cynllun Rheoli Basn Afon ar gyfer Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru wedi'i baratoi o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr. Mae'n disgrifio cyflwr presennol yr ardal basn afon a'r hyn a gyflawnwyd ers 2009; yn manylu ar y Rhaglen o Gamau ar gyfer gwella'r amgylchedd dŵr erbyn 2021, yn darparu amcanion y corff dŵr ac yn edrych ymlaen at yr adolygiad arfaethedig yn 2021.

Cynllun Rheoli Traethlin Trwyn Larnog i Bentir St Ann 2 (2012)

Mae Cynllun Rheoli Traethlin yn darparu asesiad ar raddfa fawr o'r risgiau sy'n gysylltiedig ag erydiad arfordirol a llifogydd ar yr arfordir. Mae hefyd yn cyflwyno polisiau i helpu i reoli'r risgiau hyn i bobl ac i'r amgylchedd datblygedig, hanesyddol a naturiol mewn modd cynaliadwy.

Y ddogfen hon yw'r Cynllun Rheoli Traethlin ail genhedlaeth (CRhT2) ar gyfer y draethlin rhwng Trwyn Larnog (Bro Morgannwg) yn y dwyrain a Phentir St Ann (Sir Benfro) yn y gorllewin, ac mae'n cynnwys siroedd Bro Morgannwg, Pen-y-bont ar Ogwr, Castell-nedd Port Talbot, Abertawe, Sir Gaerfyrddin a Sir Benfro.

Mae'r ardal astudio hefyd yn cynnwys aber afon Nedd, aber afon Tawe, aber afon Lluchwr (Moryd Byrri), ardal aberoedd y Tair Afon (Gwendraeth, Tywi a Thaf) ac Aberdaugleddau, yn ogystal â nifer o aberoedd llai.

Lleol: Cynllun, Polisi neu Raglen

Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Gaerfyrddin 2015 - 2020

Mae'r Strategaeth Gorfforaethol yn nodi dyheadau a blaenoriaethau strategol y Cyngor ac yn amlinellu'r hyn y mae'n bwriadu ei wneud i wireddu ei weledigaeth ar gyfer Sir Gaerfyrddin dros y pum mlynedd nesaf. Y weledigaeth yw Sir Gaerfyrddin sy'n galluogi pobl i fyw bywydau iach a chyflawn trwy gydweithio i adeiladu cymunedau cryf, dwyieithog a chynaliadwy.

Cyfeirir at y Strategaeth Gorfforaethol newydd sy'n cael ei datblygu ar gyfer 2018-2023 - Symud Ymlaen yn Sir Gaerfyrddin. Bydd hyn yn cael ei ystyried ymhellach wrth i'r CDLI symud yn ei flaen trwy'r broses baratoi ac yn nogfennau'r Arfarniad Cynaliadwyedd yn y dyfodol.

Symud Ymlaen yn Sir Gaerfyrddin: y 5 mlynedd nesaf (2018)

Mae'r Cyngor wedi nodi bron 100 o brosiectau, cynlluniau neu wasanaethau â blaenoriaeth y mae am eu cyflawni dros y pum mlynedd nesaf i sicrhau mai Sir Gaerfyrddin yw'r "*lle gorau i fyw a gweithio ynddo ac i ymweld ag ef*". Bydd y Cyngor yn buddsoddi mewn meysydd allweddol wrth geisio gwella llesiant economaidd, amgylcheddol, cymdeithasol a diwylliannol y sir.

Amcanion Llesiant Cyngor Sir Gaerfyrddin 2017 - 18

Yn dilyn ymgynghoriad, aeth y Cyngor ati i ddrafftio set o Amcanion Llesiant / Gwella. Cafodd y rhain eu cymeradwyo gan y Cyngor ar 8 Mawrth 2017 a'u hail-gadarnhau yn dilyn Etholiadau Llywodraeth Leol 2017. Mae Cynlluniau Gweithredu ar waith hefyd.

Mae'r 14 amcan hyn fel a ganlyn:

1. Helpu i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i bob plentyn a gwella eu profiadau yn gynnar mewn bywyd;
2. Helpu plant i ddilyn ffyrdd iach o fyw;
3. Parhau i wella cyrhaeddiad pob dysgwr;
4. Lleihau nifer yr oedolion ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant;
5. Trechu tlodi drwy wneud popeth o fewn ein gallu i'w atal, gan helpu pobl i gael gwaith a gwella bywydau'r rheiny sy'n byw mewn tlodi;
6. Creu mwy o swyddi a thwf ledled y sir;
7. Cynyddu faint o dai rhent a thai fforddiadwy sydd ar gael;
8. Helpu pobl i fyw bywydau iach (mynd i'r afael ag ymddygiad peryglus a gordewdra);
9. Cefnogi cysylltiadau da â ffrindiau, y teulu a chymunedau mwy diogel;
10. Cefnogi'r nifer cynyddol o bobl hŷn er mwyn iddynt gadw'u hurddas a'u hannibyniaeth wrth iddynt heneiddio;
11. Ymagwedd ledled y Cyngor tuag at gefnogi Heneiddio'n Dda yn y Sir;
12. Gofalu am yr amgylchedd nawr ac ar gyfer y dyfodol;
13. Gwella seilwaith a chysylltedd priffyrdd a thrafnidiaeth; a
14. Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg a Diwylliant Cymru.

Cynllun Llesiant Lleol Sir Gaerfyrddin 2018-2023 – Y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (Drafft 2018)

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yn rhoi dyletswydd llesiant ar gyrf cyhoeddus penodol ledled Sir Gaerfyrddin i weithredu ar y cyd a sefydlu Bwrdd

Gwasanaethau Cyhoeddus statudol. Sefydlwyd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin ym mis Mai 2016 a'i dasg yw gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Sir Gaerfyrddin. Rhaid iddo wneud hynny trwy gynnal asesiad o lesiant yn y Sir ac wedyn paratoi Cynllun Llesiant sirol i amlinellu ei amcanion lleol, y camau y mae'n bwriadu eu cymryd er mwyn eu gwireddu a sut y maent yn cyfrannu at gyflawni'r nodau llesiant.

Cynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin 2006-2021 (Mabwysiadwyd ym mis Rhagfyr 2014):

Mae Cynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin yn gosod y fframwaith ar gyfer holl ddatblygiadau'r dyfodol o fewn y Sir hyd at 2021 (ac eithrio Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog). Mae'r CDLI yn llunio cyfleoedd buddsoddi'r dyfodol a rhaglenni gwella seilwaith ac yn tywys y gwaith o benderfynu ar unrhyw gynigion neu geisiadau cynllunio, oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall.

Datblygwyd cyfres o Ganllawiau Cynllunio Atodol i ymhelaethu ar bolisiâu a darpariaethau'r Cynllun a'u hatgyfnerthu fel a ganlyn:

1. Tai Fforddiadwy;
2. Rhwymedigaethau Cynllunio;
3. Caeau'r Mynydd Mawr;
4. Cyfarwyddyd Cynllunio a Datblygu – De Llanelli;
5. Cyfarwyddyd Cynllunio a Datblygu – Pibwr-lwyd;
6. Addasu ac aildefnyddio adeiladau gwledig at ddefnydd preswyl;
7. Y Gymraeg;
8. Hamdden a Mannau Agored - gofynion ar gyfer datblygiadau newydd;
9. Cadwraeth natur a bioamrywiaeth;
10. Archaeoleg a datblygu;
11. Cyfarwyddyd Cynllunio a Datblygu Gorllewin Sir Gaerfyrddin;
12. Cyfarwyddyd Cynllunio a Datblygu Ardal Gogledd Llandeilo.

Cyflwynir Arfarniad Cynaliadwyedd - Asesiad Amgylcheddol Strategol law yn llaw â'r CDLI, ynghyd ag Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd.

Ar 10 Ionawr 2018 penderfynodd y Cyngor baratoi CDLI diwygiedig ar gyfer Sir Gaerfyrddin. Unwaith y bydd wedi'i fabwysiadu, bydd y CDLI diwygiedig yn disodli'r CDLI Mabwysiedig.

Trawsnewidiadau: Cynllun Adfywio Strategol ar gyfer Sir Gaerfyrddin -2015-2030

Mae'r dirwedd economaidd yn datblygu ochr yn ochr â safle Sir Gaerfyrddin fel rhan o Ddinas-ranbarth newydd Bae Abertawe y mabwysiadwyd y strategaeth ar ei gyfer gan y Cyngor; *“erbyn 2030, bydd Sir Gaerfyrddin yn rhan hyderus, uchelgeisiol a chysylltiedig o Ddinas-Ranbarth Ewropeaidd.”*

Cynllun Darparu Tai Fforddiadwy 2016 - 2020: Darparu mwy o dai ar gyfer pobl Sir Gaerfyrddin:

Mae'r cynllun hwn yn nodi gweledigaeth bum mlynedd y Cyngor ar gyfer cynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy gymaint ag y bo modd. Ei ddiben yw manylu ynghylch sut a ble y bydd mwy o dai yn cael eu darparu a pha adnoddau fydd yn cael eu defnyddio a faint yn fwy o dai y gellid o bosibl gael mynediad iddynt. Mae hefyd yn amlinellu sut y gellir cyflwyno rhaglen adeiladu newydd uchelgeisiol.

Bydd y rhaglen i ddechrau yn darparu dros 1000 o dai fforddiadwy ychwanegol dros bum mlynedd, gyda chyfanswm y buddsoddiad yn fwy na £60 miliwn.

Cynllun Rheoli Cyrchfannau Sir Gaerfyrddin 2015 – 2020 (Mehfin 2015) – Partneriaeth Cyrchfannau Sir Gaerfyrddin

Diben Cynllun Rheoli Cyrchfannau Sir Gaerfyrddin yw egluro'r hyn y mae'n bwysig ei gael yn iawn ar gyfer y dyfodol, llunio polisiâu a blaenoriaethau, cyfeirio adnoddau a ffurfio'r sail er mwyn i bobl, busnesau a sefydliadau gydweithio i gyflawni nodau cyffredin.

Gweledigaeth Partneriaeth Cyrchfannau Sir Gaerfyrddin yw "Datblygu economi ymwelwyr ffyniannus yn Sir Gaerfyrddin yn seiliedig ar ei chryfderau a'i chymeriad unigryw, sy'n cynhyrchu mwy o wariant ac incwm lleol, yn gwella ei delwedd a'i henw da ac yn gwella ansawdd bywyd i gymunedau lleol"

Mae amcanion y Cynllun Rheoli Cyrchfannau fel a ganlyn:

- Rhoi rhesymau clir dros ymweld â'r Sir a darparu profiadau cymhellol, unigryw a chofiadwy o ansawdd uchel i ymwelwyr.
- Creu safle cryf ar gyfer y sir yng nghyd-destun y wlad.
- Harneisio cryfderau cyfunol yr holl fusnesau a sefydliadau sydd â rôl yn y gwaith o gefnogi'r economi ymwelwyr.
- Diffinio cynnig unigryw Sir Gaerfyrddin o ran twristiaeth a denu ymwelwyr newydd, a'r rheiny sy'n ymwelwyr eisoes, i'r dref drwy farchnata blaengar a chost-effeithiol.
- Gwella mynediad i Sir Gaerfyrddin, ac o fewn y Sir, er mwyn annog gwell llif ymwelwyr, arosiadau hwy a mwy o wariant.
- Sicrhau'r safonau uchaf o ran gwasanaeth cwsmeriaid.
- Sicrhau cymaint â phosibl o wariant gan ymwelwyr a bod cymaint â phosibl o incwm yn cael ei gadw yn yr economi leol.
- Gwella bodlonrwydd cwsmeriaid er mwyn annog ymweliadau hwy a mynych, mwy o wariant a mwy o argymelliadau cadarnhaol.
- Meithrin diwylliant o welliant parhaus, gwerth am arian, arferion gorau, dysgu a chynaliadwyedd.
- Nodi mesurau llwyddiant a monitro perfformiad.

Astudiaeth Cyflogaeth Sectorol Sir Gaerfyrddin (2017)

Mae'r astudiaeth yn nodi anghenion cyflogaeth fesul sector a sut y bydd hyn yn amlygu ei hun dros y tymor byr i ganolig trwy'r amcanion canlynol:

- nodi'r cyd-destun economaidd ar gyfer y Sir, gan gynnwys nodweddion economaidd cyffredinol yn ogystal â'r sector twf allweddol ac ardaloedd twf;
- darparu crynodeb o'r cyflenwad presennol o ofod cyflogaeth yn Sir Gaerfyrddin;
- mynd i'r afael â gofynion y dyfodol ar gyfer gofod cyflogaeth (e.e. amcangyfrifon o'r gofod cyflogaeth fydd yn ofynnol yn y dyfodol yn seiliedig ar wahanol senarios twf);
- trafod y "cydbwysedd rhwng galw / cyflenwad" (e.e. cymhariaeth rhwng y tir yr amcangyfrifir y bydd ei angen a'r cyflenwad presennol o ofod cyflogaeth);

- mynd i'r afael â materion polisi a chyflwyno (e.e. y polisi a mesurau eraill y mae angen eu hystyried i gefnogi'r portffolio safleoedd presennol a diwallu anghenion busnes y dyfodol).

Cyngor Sir Gaerfyrddin - Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr:

Yn deillio o ddarpariaethau Deddf Tai (Cymru) 2014, cynhaliwyd Asesiad o Lety Sipsiwn a Theithwyr ar gyfer Sir Gaerfyrddin i ganfod a oes angen safle Sipsiwn a Theithwyr o fewn y Sir. Cynhaliwyd yr asesiad yn unol â chanllawiau statudol, a chafodd ei gyflwyno i Weinidogion Cymru er mwyn craffu arno a'i gymeradwyo.

Cafodd yr Awdurdod Tai Lleol gadarnhad oddi wrth Weinidog Cymru fod cynnwys yr asesiad o anghenion wedi'i dderbyn ar 28 Mawrth 2017.

Cynllun Gwella Hawliau Tramwy Sir Gaerfyrddin (ROWIP) 2007-2017 (2008)

Mae proses y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy yn elfen hanfodol ar gyfer cyfeiriad a graddfa'r gwaith a gyflawnir yn y dyfodol ar fynediad i gefn gwlad, ac mae'n rhoi golwg hirdymor ar bolisiau a chamau gweithredu.

Strategaeth Leol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd (2013)

Mae'r ddogfen hon yn nodi'r Awdurdodau Rheoli Risg yn Sir Gaerfyrddin, gofynion allweddol a chynnwys y strategaeth, ac mae'n amlinellu'r amcanion a'r mesurau lefel uchel ar gyfer gweithredu'r strategaeth. Yn ogystal, mae'r ddogfen hon yn nodi'r ffynonellau posibl a allai ariannu'r broses o weithredu'r mesurau. Mae'r ddogfen hefyd yn trafod y cyd-destun o fewn yr hwn y mae'n ofynnol i'r strategaeth gyflawni manteision amgylcheddol ehangach.

Y Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd ar gyfer Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru

Mae'n ofynnol i Cyfoeth Naturiol Cymru baratoi Cynlluniau Rheoli Perygl Llifogydd ar gyfer Cymru gyfan sy'n cwmpasu llifogydd o brif afonydd, cronfeydd dŵr a'r môr. Datblygwyd y cynllun statudol hwn i ddisgrifio pa fesurau y maent yn bwriadu eu cymryd a fydd yn helpu i reoli'r perygl o lifogydd i bobl, yr amgylchedd a gweithgarwch economaidd ar draws Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru.

Cyngor Sir Gaerfyrddin - Y Cynllun Heneiddio'n Dda

Nod y fenter Heneiddio'n Dda yng Nghymru, a arweinir gan y Comisiynydd Pobl Hŷn, yw gwneud Cymru yn lle da i bawb fynd yn hŷn. Mae'r fenter yn cydnabod bod cyflawni hyn yn dibynnu ar fod pobl, cymunedau a sefydliadau yn cymryd camau i wella'r profiad o fod yn hŷn, trwy ganolbwyntio ar bwysigrwydd 'llesiant'. Mae Cynllun Heneiddio'n Dda Sir Gaerfyrddin wedi'i strwythuro yn ôl pum maes blaenoriaeth y rhaglen Heneiddio'n Dda yng Nghymru.

Y Strategaeth Gymunedol Integredig - Bwrdd Gwasanaethau Lleol Sir Gaerfyrddin

Datblygwyd y Strategaeth Gymunedol Integredig gan Fwrdd Gwasanaethau Lleol Sir Gaerfyrddin trwy ymgynghori â chymunedau lleol, sefydliadau a grwpiau eraill. Mae'r Strategaeth Gymunedol Integredig yn amlinellu'r weledigaeth ar y cyd ar gyfer Sir Gaerfyrddin ac yn nodi pum nod y mae aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol yn cytuno i weithio tuag atynt mewn partneriaeth. Cyfeirir at baratoi Cynllun Llesiant gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyngor Sir Caerfyrddin - Strategaeth Pobl Hŷn 2015-2025

Dros y 15 mlynedd nesaf, bydd gwasanaethau Pobl Hŷn yn dod o dan bwysau cynyddol yn Sir Gaerfyrddin, gyda thros ddeng mil yn ychwanegol o bobl hŷn dros 75 oed yn byw yn y sir, y bydd angen gofal a chymorth ar lawer ohonynt. Nod y strategaeth hon yw edrych yn fanylach ar yr heriau hyn a gosod cynllun ar gyfer darparu gwasanaethau mwy cynaliadwy dros y deng mlynedd nesaf.

Cyngor Sir Caerfyrddin - Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

Diben Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin yw manylu ar sut y mae'r Cyngor yn bwriadu cyflawni canlyniadau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn eu Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg.

Cyngor Sir Caerfyrddin – Adroddiad Blynyddol ar Ofal Cymdeithasol 2015-2016

Mae'n ofynnol yn statudol i'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol adrodd yn flynyddol wrth y Cyngor ar berfformiad yr ystod gyfan o Wasanaethau Cymdeithasol a'r modd y cânt eu darparu, yn ogystal â chynlluniau ar gyfer eu gwella.